

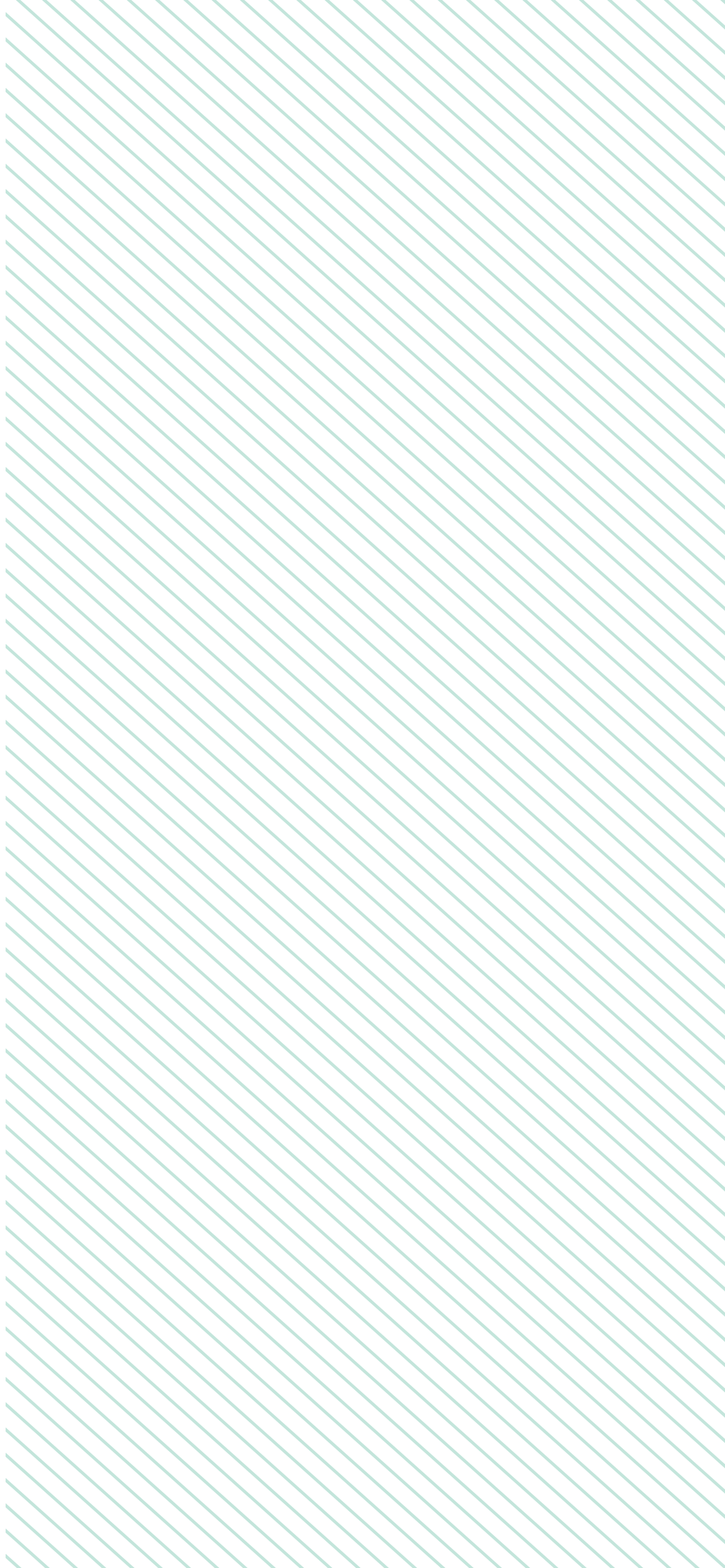
FOTOVEU

GÒTIC

**TURISME I QUALITAT DE VIDA
DE LES VEÏNES I VEÏNS DEL GÒTIC:**
APROXIMACIÓ PARTICIPATIVA DES DE LA FOTOGRAFIA

FOTOVED GOTIC

INTRODUCCIÓ

El diagnòstic de salut del barri Gòtic

Des de 2016, l'Agència de Salut Pública de Barcelona desenvolupa al barri Gòtic l'estratègia de salut comunitària *Barcelona Salut als Barris*, que té per objectiu promoure l'equitat en salut en els barris més desafavorits de la ciutat. A la diagnosi de salut realitzada al barri, es van identificar diverses necessitats relacionades amb el turisme massiu com: la pressió immobiliària sobre l'habitatge, la massificació en l'espai públic o la pèrdua de comerços de proximitat, entre d'altres. Justament, aquestes necessitats són les que veïnes i veïns del Gòtic van situar a la primera posició en importància a la *Jornada oberta de prioritització de necessitats en salut*, celebrada al novembre de 2017 al Centre Cívic Pati Llimona.

En conseqüència, des de la *Taula de Salut* i la *Taula d'Envelliment del Gòtic*, on hi treballen comunitàriament actors com el Districte de Ciutat Vella, el Centre d'Atenció Primària-Gòtic, el Centre de Serveis Socials, l'Espai Social del Gòtic La Negreta o el Casal de Gent Gran del Pati Llimona, entre d'altres, es va valorar positivament realitzar una acció de sensibilització sobre aquestes problemàtiques a través d'un projecte de fotoveu, aprofitant un actiu del barri com l'*Arxiu fotogràfic del barri Gòtic*. Concretament, es va acordar la participació en el projecte de l'*Espai Social del Gòtic La Negreta* i del *Casal de Gent Gran-Pati Llimona*. Les persones participants del projecte van decidir centrar-se en analitzar la massificació turística del barri Gòtic, com a element comú a diverses de les necessitats detectades, a fi d'evidenciar el seu impacte sobre la qualitat de vida de les seves veïnes i veïns.

El fotoveu del Gòtic: un relat crític del barri a través de la mirada de les seves veïnes i veïns

El fotoveu és una tècnica en què, mitjançant la fotografia, es demana a les persones participants d'un projecte que reflexionin sobre una problemàtica quotidiana del seu barri. A partir de la discussió i la selecció de les seves pròpies imatges, les persones participants van construir un relat crític prenent com a referència les seves experiències i sabers quotidians. La co-creació d'aquest relat els permet generar recomanacions d'acció, que després traslladaran a decisors polítics a fi d'incidir en la transformació de la seva realitat. Per tant, l'acció social esdevé una part fonamental d'aquest tipus de projecte, que es defineix com a investigació-acció participativa.

El projecte “*Turisme i qualitat de vida de les veïnes i veïns del Gòtic: aproximació participativa des de la fotografia*” es va iniciar a l'octubre de 2017 i culmina al desembre de 2018. Hi han participat un total de tretze persones, deu dones i tres homes, d'entre 43 a 80 anys, que van dividir-se en dos grups: un primer grup, amb sis participants de l'Espai Social del Gòtic La Negreta i un altre, amb set participants del Casal de Gent Gran-Pati Llimona. Cada grup es va reunir fins a sis ocasions. A la primera sessió es va presentar el projecte i es va explicar què és el que s'havia de fotografiar. En aquest cas, les fotografies havien de reflectir com estava afectant la turistificació del barri Gòtic al seu dia a dia i, en concret, a la seva qualitat de vida. Aquesta sessió es va acompanyar d'un taller fotogràfic a

càrrec de l'Arxiu fotogràfic del barri Gòtic. Seguidament, es van realitzar quatre sessions més amb cada grup, on les persones participants discutien sobre els missatges captats amb les seves fotografies per després agrupar les que eren similars. Finalment, es van realitzar dues sessions conjuntes amb ambdós grups: una primera de devolució i validació dels resultats, en la qual es van compartir reflexions, fotografies i es van seleccionar les que formen part d'aquesta revista; una segona sessió on es van elaborar recomanacions per a cada agrupació de fotografies i que s'inclouen al final d'aquesta revista.

El present treball acompanya la mostra fotogràfica resultant del projecte, que recorrerà diversos espais del barri Gòtic com: el Borsí, l'Espai Social del Gòtic La Negreta, la Biblioteca Gòtic-Andreu Nin, el Centre d'Atenció Primària Gòtic o el Centre Cívic Pati Llimona.

RESISTIM
AL GÜPE

EL DETERIORAMENT DE LA XARXA SOCIAL

B.B, dona 58 anys

“ Abans, hi havia una vida al servei del veïnat. Llavors, el barri ha deixat de ser barri per esdevenir una atracció turística ”

R.P, home 64 anys

EL DETERIORAMENT DE LA XARXA SOCIAL

“ El carrer és tan hostil que ja no reconeixes ningú. S’ha trencat la relació entre el teixit veïnal i el teixit econòmic del barri. S’han perdut les relacions de proximitat ”

T.P, dona 67 anys

“ Això arriba a provocar que el veí tingui desafecció amb el barri, amb el carrer... Per això dic que la turistificació empobreix. Empobreix el barri, empobreix la relació. Ho empobreix tot ”

R.P, home 64 anys

“ Em fa una mica de tristesa perquè passes pel carrer i no coneixes a ningú, de cap botiga. Tot són robes, bars, restaurants... i a les escales, ja ni en parlem ”

R.B, dona 71 anys

T.V, dona 64 anys

M.M, home 72 anys

“ Si no tens espais de relació amb els veïns no tens l’oportunitat de generar teixit social. No pots estar amb els teus amics i gaudir de la teva ciutat, del teu espai veïnal. I les terrasses, per exemple, són excloents ”

M. N, dona 43 anys

“ Quan hi ha veïns saps que, en un moment donat, està l’un, està l’altre.... Això s’ha acabat. El concepte de família en aquest barri Gòtic, s’ha acabat. Que pensin en la paraula veïnat. En veïnat i família. Perquè aleshores els infants que vindran diran: “Anem a veure el parc temàtic”. Els meus néts diran: “Allà on vivia la iaia ”

M.C, dona 64 anys

“ Si em passa alguna cosa, qui es preocuparà per mi... Saber que hi ha algú, alguna persona de les de tota la vida... És la sensació de solitud i desamparament... Sola! Sola, Sola!. A mi se’m passa alguna cosa no puc comptar amb el veí perquè no el conec ”

A.G, dona 72 anys

“ Apareixen comerços i terrasses excloents que no estan gens connectats amb les necessitats veïnals... Jo ho entenc com un tema de salut social, vinculada amb el teixit comercial, molt a prop de la cura entre veïnes i veïns ”

M.N, dona 43 anys

“ No hi ha barri sense veïns i veïnes. El veïnat és un valor afegit per un territori ”

T.P, dona 67 anys

“ Abans amb la veïna del segon, baixava, quan estava sola i fèiem una pizza i tal. Ara això s’ha perdut ”

T.V, dona 64 anys

M.P, dona 68 anys

M.M, home 72 anys

Aquesta categoria descriu l'extinció de les xarxes veïnals al barri i, en conseqüència, la pèrdua de les relacions i la familiaritat entre veïnes i veïns afectant, així, a la seva convivència.

Fonamentalment, s'identifiquen dos factors com a principals determinants:

- ✓ La privatització de l'espai públic amb la pèrdua de la vida als carrers i a les places per a la socialització entre veïnes i veïns.
- ✓ El tancament dels comerços tradicionals que donaven suport i confiança a les veïnes i veïns del Gòtic i la seva substitució per nous comerços destinats, quasi en exclusiva, al turisme.

La xarxa veïnal es destoeix i, per tant, la proximitat i el suport mutu entre veïns i veïnes també es va esvaïnt.

En relació a l'impacte sobre la salut i la qualitat de vida, les persones participants assenyalen que aquest deteriorament de la xarxa social els provoca un augment de la solitud i major aïllament social. També descriuen la inseguretat i la desconfiança que senten davant la nova població del barri, així com el sentiment de tristor per la pèrdua de veïnat.

S'identifica la pèrdua de la proximitat, de la quotidianitat... la pèrdua, de fet, d'allò que és una comunitat. Un sentiment que les mateixes persones participants del projecte descriuen com a "trecat/da".

LA PÈRDUA D'IDENTITAT

“Sentir-te que la turista ets tu perquè ja t’han tret el barri. Et sents estranya al teu propi carrer ”

(M.C, dona 64 anys)

M.C, dona 64 anys

“ Aquest cosa tan bonica del veïnat. És com la gent que viu en un poble, oi? Que deien “el meu poble”. Doncs nosaltres dèiem “el meu barri”. I aquest barri s’està diluint com un sucre dins d’un got d’aigua ”

(M.C, dona 64 anys)

“ Em sento que visc a l’escenografia d’algú que està molt boig ”

(M.N, dona 43 anys)

“ És una cosa emocional que et trenca per dintre. Trenca perquè estàs en un barri que coneixes des de fa temps i per tant, hi tens un arrelament. I aquest arrelament, l’entorn, te l’han arrencat ”

(M.C, dona 64 anys)

“ Jo m’estresso i tinc ganes de marxar d’aquell carrer, per sortir d’enmig de la jungla. Entre aquestes botigues per a turistes i després el carrers que han canviat tota la seva fisonomia...com a veïna et sents que estàs fora ”

(R.B, dona 71 anys)

“ Quan surts al carrer et sents desarrelat perquè el que trobes és la indiferència. Això també ens dóna inseguretat emocional ”

(T.P, dona 64 anys)

“ Ets un figurant dins d’un parc temàtic on interessa la teva cultura, però sense tu ”

(M.N, dona 43 anys)

“ Tingueu en compte que el barri nostre serà un parc temàtic, un barri de “postureo” ”

(A.G, dona 72 anys)

M.N, dona 43 anys

“ Aquest barri als anys 60’ estava totalment deixat i d’això va ressorgir. I ara el deixarem perdre un altre cop. Estem perdent una identitat. Mirem què hem fet amb aquesta ciutat i organitzem aquest turisme ”

(M.C, dona 64 anys)

“ No veiem aquestes coses... Hi estem tan acostumats... I tenim una consciència selectiva. Ho incorporem a la vida com una cosa normalitzada. Em sembla un escàndol!. Com hem perdut el sentit!. Com hem perdut l’actitud de mirar a l’altre ”

(E.A, dona 58 anys)

LA PÈRDUA D'IDENTITAT

M.P, dona 68 anys

M.N, dona 43 anys

La pèrdua d'identitat que descriuen les persones participants del projecte al·ludeix al sentiment de desarrelament i de desvinculació personal amb l'entorn. Es tracta d'un desplaçament simbòlic o emocional. El barri Gòtic té un significat i és posseïdor de sentiments pel seu veïnat que sent que ha estat desplaçat en el seu propi entorn. Malgrat continuar vivint al barri, les veïnes i veïns creuen haver perdut el seu espai i gairebé no es reconeixen en el seu barri. Per tant, el barri deixa de ser un espai quotidià pels veïns/es per ser un espai funcional orientat al consum o a l'oci, entre d'altres aspectes, essent amable cap al turista però hostil cap al veí/na.

Aquesta pèrdua d'identitat, o desvinculació personal amb el barri, es viu com una agressió i amb impotència en veure com aquest s'ha convertit en un "aparador". D'altres sentiments que aquesta categoria recull són: la desafecció, l'enuig i la ràbia. Les pròpies persones participants ho identifiquen com a inseguretat emocional, entesa com viure en un estat de quasi d'alienació degut al deteriorament de l'entorn i a la indiferència davant d'allò que els rodeja, sigui el veïnat o la pobresa, cada cop més present al barri. Si el deteriorament de la xarxa social és un desteixit social, la pèrdua d'identitat es viu com un desteixit emocional. Novament, les persones participants en el projecte declaren sentir-se "trencades".

En relació amb la qualitat de vida, a més de la inseguretat emocional, les persones participants han identificat: estrès, ansietat, aclaparament i, novament, ràbia, tristesa i impotència.

CANVIS ALS ENTORNS

B.B, dona 58 anys

“ Et trobes primer amb això i dius:
per aquí no hi passo. Intentes
passar pel carrer de sota i no pots
tampoc... és que és un estrès el
carrer, és l'ansietat ”

(B.B, dona 58 anys)

CANVIS ALS ENTORNS

« Problemes de mobilitat i d'ansietat perquè tu estàs passant per aquí (Ferran amb Avinyó) i veus que hi ha camions a la mateixa hora que estan entrant els infants a l'escola. I no s'hi pot passar. Això a mi em crea...em provoca un estrès! I jo crec que per als infants és molt estressant aquest carrer. Com estan els carrers? Perquè estem parlant de salut en un barri que és difícil... Jo crec que afecta a la salut no només física, també mental »

(B.B, dona 58 anys)

B.B, dona 58 anys

« Totes les nits passen patinets, bicicletes... I les botigues de bicicletes, inunden, inunden i envaeixen l'espai. I espatllen el carrer. I llavors les persones grans cauen. És clar, hi ha el risc de patir caigudes ... i entrebancs constants, de la quantitat de gent que hi ha. Perquè a partir de la una, no vegis les Rambles com es posen! I les bicicletes. Jo a això sí que li tinc por. I als patinets aquests també »

(M.M, home 72 anys)

« Hi ha una ocupació de l'espai públic brutal. No hi ha cap banc per poder asseure's sense consumir. És la prioritització d'allò privat per damunt d'allò públic. És una manera d'excloure't. És un aclaparament que t'impedeix, a vegades, sortir de casa »

(T.P, dona 67 anys)

« Quan vull passar per aquí i no puc i me n'he d'anar per un altre carrer... i surto al carrer de la Mercè i ... Això em fa una ràbia! Haver de dir: "surto al carrer i he de donar voltes". Em fa ràbia i no m'agrada passar pel carrer, perquè és horrible! »

(T.V, dona 64 anys)

« Que el carrer és un lloc de relació, oi?... o sigui la privatització de l'espai públic, fa que sigui, és escàs. Hi ha un excés de turistes que envaeixen bàsicament l'espai que tenim els veïns per estar-hi »

(R.P, home 64 anys)

« Tinc por que em tirin a terra. Vas caminant, mirant a terra, als costats...I les caigudes i els atropellaments són el més perillós que hi ha »

(A.G, dona 72 anys)

« Pels infants és molt estressant perquè tens aquesta sensació... com que tot està damunt teu, no? I és aquesta sensació de vulnerabilitat. Jo suposo que la gent gran, la gent amb mobilitat reduïda i els infants, han de patir moltíssim »

(M. N, dona 43 anys)

« Ahir, per exemple: potser vaig estar deu minuts per arribar al plaça de la Catedral... T'has d'esperar que passin. I, després, sortir corrent perquè venien uns altres »

(E.G, dona 80 anys)

« Dins del propi edifici. Has d'anar esquivant perquè hi han deixat el patinet, la brossa... Tu imagina't que per la nit has de baixar les escales i et trobes amb tot això. És una invasió de l'espai, i també la inseguretat »

(M.P, dona 68 anys)

Aquesta agrupació de fotografies descriu els canvis que la turistificació ha produït: tant a l'entorn físic de barri (espai públic) com en l'entorn privat (comunitats de veïns i veïnes als edificis), segons les persones participants del projecte.

Els canvis en l'entorn físic fan referència, sobretot, a l'ocupació de l'espai públic o a allò que les persones participants han assenyalat com a invasió. Per exemple: la presència de terrasses i usuaris/es ocupant la via pública, les pròpies masses turístiques o l'augment de trànsit rodat de tot tipus de vehicles: cotxes, bicicletes, segways, patinets, maletes de rodes, vehicles de càrrega i descàrrega, entre d'altres. Aquesta sobreocupació de l'espai provoca desperfectes i el deteriorament del paviment públic i del patrimoni del barri.

M.P, dona 68 anys

Quant a la salut i a la qualitat de vida, relaten que l'ocupació de la via pública provoca, sobretot, molèsties en la mobilitat: estrès i anar constantment amb presses, sortejar carrers ocupats i obstacles en la via pública per poder-se desplaçar, canvis d'itineraris per poder arribar al destí final, etc. A més, també s'assenyala el risc de patir accidents (atropellaments, cops, etc.) i caigudes degut a les esquerdes del paviment i a la presència d'obstacles i desfetes al terra.

L'incivisme és un altre aspecte identificat en aquesta categoria, lligat a l'oci i, especialment, a l'oci nocturn. Aquestes conductes provoquen l'augment de desfetes a la via (brosses i tot tipus de residus) a més de soroll i molèsties en la vida quotidiana de les veïnes i veïns. També es percep inseguretat.

T.P, dona 67 anys

D'altra banda, l'increment de les pernoctacions en edificis on conviu veïnat amb turistes també provoca molèsties relacionades amb l'ocupació de l'espai privat: presència de maletes, patinets, residus a l'interior dels edificis, desperfectes en la comunitat, etc. A més del risc de caigudes, l'ocupació de l'espai privat a les comunitats de també comporta por i inseguretat, induint a alguns/es participants a canviar d'hàbits.

CONTAMINACIÓ

T.P, dona 67 anys

“Quan arriba la calor, haig d'obrir davant ... i el dia que hi ha gresca... Ja no tinc la son com fa vint anys ”

(M.M, home 72 anys)

“ Aquí el que ha passat és que han venut la ciutat. Han tret el civisme i els hi han posat la ciutat. Mirem d'arreglar aquest turisme. El senyor que ha vingut és perquè li han dit que es pot fer. Aleshores, qui és el culpable? El turisme, l'organització, la ciutat? ”

(M.C, dona 64 anys)

“ D'escombraries, te'n trobes a munts... perquè les papereres s'omplen de seguida perquè els productes són per consumir ràpid: envasos, restes que no es volen (...) Doncs això... el soroll, la pols que desencadena tenir un edifici amb obres just al costat, les molèsties que comporta... És tot una mica caòtic, no? ”

(R.P, home 64 anys)

“ Hi ha brutícia, rates, paneroles. Jo agafo cada enrabiada... I a part, està la salubritat perquè hi ha vegades que fan pudor els carrers ”

(A. G, dona 72 anys)

“ El meu carrer és tan estret que a l'estiu és com si estiguessin a la meua habitació. I ja no pots dormir. Et desperten, et desvetlles i ja no dorms en tota la nit ”

(A.G, dona 72 anys)

“ A la tarda, tens els merders, les baralles entre ells. Després, la festa se l'emporten cap a la nit. I a la nit, no pots dormir... Passen amb patinets, cantant... Així que et desperten i et quedes desvetllada ”

(M.P, dona 68 anys)

“ Home, els vaixells (dels creuers) suposo que desprenen molta contaminació, no ? És que aquí enmig de Barcelona... De vegades, em fa mal respirar! ”

(E.A, dona 59 anys)

“ (Les rates) Aquí tenen molt de menjar!. Amb la quantitat de deixalles que poden caure i a sobre amb una estructura de clavegueram que deu ser de 1700... ”

(R.P, home 64 anys)

“ S'ha convertit en un passejar pel carrer ple d'hiperestímuls, pensat perquè el turista dirigeixi la seva atenció. I tu vas caminant, en el teu dia dia, i veus això: llums, sons, soroll...i et genera hiperestímul. Jo crec que també genera estrès i ansietat ”

(M.N, dona 43 anys)

“ Jo, amb el tema del soroll, ho he passat molt malament... Quan vaig tenir el meu bebè, cada 45 minuts tenia un despertador: que si el camió de les escombraries, els guiris borratxos... I no puc canviar les meves finestres perquè el pis és de lloguer i cada finestra són mil euros ”

(M.N, dona 43 anys)

“ Jo crec que el soroll és el primer factor important que altera la nostra convivència. Ens ha costat molt fer entendre als metges del nostre CAP que estem malalts per culpa del soroll. Que no pots dormir perquè tens el bar de sota, amb la clientela a la porta fent xivarri, i has de dormir i no pots! ”

(T.P, dona 67 anys)

R.P, home 64 anys

CONTAMINACIÓ

B.B, dona 58 anys

M.C, dona 64 anys

Aquesta categoria recull totes les contaminacions identificades per les persones participants del projecte. Són les següents:

- ✓ **Contaminació ambiental:** relacionada amb el fum del tràfic constant, dels creuers atracats al port, de les runes, residus o la presència d'excrements a la via pública relacionats amb l'incivisme i l'oci nocturn. La presència d'obres constants al carrer, per rehabilitació d'edificis, també provoca moltes runes i polsim al carrer. Les conseqüències d'aquest tipus de contaminació per a la salut, a més del risc de problemes respiratoris per als veïns/es, comporta també la proliferació de tot tipus de plagues, com ara: rates, xinxes, mosques i mosquits. A més, molts dels productes destinats al turisme són d'un sol ús i acaben al terra i, moltes vegades, estan fabricats amb materials contaminants com per exemple plàstics. Aquests productes d'un sol ús poden conduir a tenir més risc de caigudes al carrer, especialment, en col·lectius vulnerables com les persones grans.
- ✓ **Contaminació acústica:** es fa una menció especial al soroll relacionat, sobretot, amb l'oci nocturn, la sobreocupació de la via pública i les conductes incíviques. El soroll produeix insomni i d'altres problemes per conciliar la son, a més a més d'estrès i ansietat.
- ✓ **Contaminació visual:** es descriu la quantitat d'hiperestímuls presents a la via pública (retolacions dels comerços, aparadors, llums, etc.). Tots aquests estímuls visuals, alguns d'ells ofensius per al veïnat, provoquen molèsties, aclaparament i estrès.

CANVIS ALS COMERCÇOS I SERVEIS

“I falten d'altres botigues
que necessites i que no
les trobes aquí, al barri”

(E.A, dona 59 anys)

B.B, dona 58 anys

CANVIS ALS COMERÇOS I SERVEIS

“ Obre un tipus de comerç que ha anul·lat tot el que és el comerç local. Aquesta espècie de fagotització d'un model comercial és abrassiu. Abans, hi havia comerços més emblemàtics, un model de proximitat ”

(M.N, dona 43 anys)

“ Ara inverteixo més temps per comprar. Vaig comprant... doncs cada dia una mica. Has d'anar-te'n més a pakistanesos per comprar fruita i verdura... I també són més cars ”

(A.G, dona 72 anys)

“ Jo el que veia era un munt de baixos tancats i dic: aquí hi devia estar la carnisseria, aquí la peixateria... I, és clar, ja no hi són. Era una vida. Sortir al teu barri i sentir que teníem la botiga de llegum, el bacallà, coses així, no? ”

(R.P, home 64 anys)

“ És aquesta sensació de comerç d'aeroport ”

(M.N, dona 43 anys)

“ Referint-me a les botigues de souvenirs, que no tenen estil ni tenen res... On està el negoci d'aquesta gent si al costat hi tenen una altra botiga on es ven el mateix? ”

(M.C, dona 64 anys)

“ La qualitat dels aliments, tots prefabricats. No hi ha aliments frescos ”

(J.C, home 66 anys)

“ A la Boqueria, allò que em molesta molt són les botigues de “suquets”. Jo...allà on estava el peix, la verduleria, la cansaladeria...que hi hagin posat això, em disgusta. Que hi hagi una parada, dius vale, però és que n'hi ha una darrera d'una altra, eh!... Ara la Boqueria està feta pel turisme ”

(E. G, dona 80 anys)

“ Perds la capacitat d'alimentar-te com tu vols perquè hi ha comerços fora de l'abast de moltes butxaques ”

(M.N, dona 43 anys)

“ La botiga de joguines tanca també perquè no hi ha infants al barri. I és que amb la proliferació d'aquest tipus de negocis, les famílies se'n van. Que ja no és un barri per a infants i en un barri sense infants, doncs no hi pot haver salut! I al costat de la botiga de joguines que tanca, obre una botiga de joguines sexuals amb un aparador totalment transparent ”

(B.B, dona 58 anys)

“ Les polítiques comercials incideixen als hàbits de consum. Si un infant passa per l'aparador d'una botiga i què hi veu? Patates fregides, lllaminadures, alcohol i sexe... doncs sí, són impulsos, que jo crec que t'afecten ”

(B.B, dona 58 anys)

M.N, dona 43 anys

E.G, dona 80 anys

E.G, dona 80 anys

R.B, dona 71 anys

Per a les persones participants en el projecte, un dels impactes de la turistificació és quan els comerços de tota la vida comencen a desaparèixer i se n'obren de nous destinats al turisme i al seu consum, totalment desconnectats amb les necessitats del veïnat. Això dificulta veïns i veïnes de poder accedir a productes de primera necessitat, com abans, a més a més d'un encariment dels preus.

El primer d'aquests impactes identificats és la pèrdua del mercat d'alimentació per a les veïns/es, com és el cas del mercat de la Boqueria. Ara, el producte que s'hi ven s'erigeix com un souvenir més per a turistes, essent percebut amb ràbia i desaprovació pel veïnat. Això ha provocat canvis en els hàbits alimentaris (menys accés a productes frescos i de qualitat) a més d'un encariment dels productes de primera necessitat. Una altra implicació important que comporten aquests canvis en el veïnat és haver de fer més desplaçaments i, en conseqüència, perdre més temps per realitzar les compres diàries ja que no troben tots els productes al mateix comerç. Els comerços d'alimentació tradicionals desapareixen i proliferen d'altres tipus de botigues, com les de 24 hores, on el producte és més car.

ESPECULACIÓ| EXPULSIÓ

R.P, home 64 anys

“És viure en dol, una fractura a la teva vida (...) Si a mi em fan fora, em maten... Aquí, està la meva vida, els meus records, tot el que és meu ”

(A.G, 72 anys)

“ La nostra casa necessita una reforma però no podem fer res perquè no sabem si te n'has d'anar en un any. Llavors, estàs vivint en la precarietat. No només del teu projecte de vida, també del teu entorn diari. És una sensació d'inestabilitat i de precarietat absoluta...”

(M.N, dona 43 anys)

“ Tens l'escola, el teu entorn, les teves relacions, la teva vida...i de cop i volta dius: ui, ui, ui!. És la sensació de que et treuen el terra de sota dels peus. Sobretot, la manca de seguretat absoluta que tens”

(M.N, dona 43 anys)

“ Has patit molt mobbing... amb una pressió tan brutal que pots acabar emmalaltint. Ho somatitzes, és clar! ”

(B.B, dona 58 anys)

“ És un dol. Has de fer un dol. És una cosa emocional que et trenca per dintre... O sigui que a tu, que al teu barri, per davant teu hagi passat l'onada de l'especulació... L'especulació. És això ”

(M.C, dona 64 anys)

M.N, dona 43 anys

“ La gent està vivint amb una angoixa perquè depenent del contracte que tinguís, estàs patint. I cada tres anys, ara no et dona per fer plans. Cada tres anys no pots estar desplaçant-te”

(R.P, home 64 anys)

“ Tu saps el que és trobar-se a la bústia.. “Si vostè vol vendre el seu pis, truqui'ns”. Fins i tot, li he dit a dues immobiliàries que no vinguin... Vull dir, visc en un lloc des de principis de 1.949. No me'n vaig perquè m'agrada el barri. M'agrada Barcelona. Però ara no hi ha qui resisteixi aquesta allau ”

(M.M, home 72 anys)

“ La inseguretat, per exemple. Si jo em trobo el veí del costat, dels pocs veïns que quedem, i em diu “doncs em sembla que em quedarà poc temps perquè em volen fer fora” Això m'ho explica, eh? ”

(M.M, home 72 anys)

“ Als llogaters que tenen certs drets a l'edifici, perquè provenen d'altres contractes, els anomenen “bitxos” d'entre les immobiliàries. Diuen “Pis amb venda amb una persona de 70 anys”. Quant de temps hauré d'esperar?...Fins que es mori? ”

(B.B, dona 58 anys)

ESPECULACIÓ| EXPULSIÓ

M.C, dona 64 anys

Es tracta de la categoria relacionada amb l'habitatge, que deixa de ser un dret per convertir-se en un negoci més, segons les persones participants. La turistificació comporta l'augment de preu de l'habitatge, tant de lloguer com de compra, i el seu destí a usos turístics. Això provoca l'expulsió dels veïns i veïnes del barri en no poder afrontar els seus costos. Es materialitza en aspectes com el mobbing immobiliari al veïnat de renda antiga per fer-los fora del seu habitatge, l'augment de preus dels lloguers no assumibles per veïns/es, la proliferació de pisos turístics i els desnonaments. Es descriu inseguretat residencial molt vinculada amb la salut mental, tot provocant problemes com estrès, ansietat i depressió. Inclòs pels propietaris i propietàries d'habitatge, el fet de conviure amb una població canviant als seus edificis els provoca molèsties: desperfectes a les finques, prémer timbres equivocats, portes d'ascensor obertes, brutícia..., a més a més de desconfiança i por.

M.M, home 72 anys

M.N, dona 43 anys

LLUITA VEÏNAL

T.P, dona 67 anys

“Es desfà el teixit veïnal i se’n creen de nous. D’això se’n diu gentrificar”

(T. P, dona 67 anys)

LLUITA VEÏNAL

“ Apodera el personal. Fa que la gent que està més en risc, amb el suport dels veïns i veïnes, se senti que està millor. Vull dir que hi ha gent que surt endavant, oi? Que se li obren camins, no? ”

(B.B. dona 58 anys)

“ És una manera de conèixer als teus veïns ”

(T.P. dona 67 anys)

“ Et sents una mica recolzat per la resta. I que no ets un “bicho raro” sinó que la teva situació és la mateixa que la d’una persona que viu tres carrers més enllà. O potser és la mateixa que la del veí que viu a la teva escala ”

(R.P. home 64 anys)

“ Disposar d’una xarxa, d’un suport... Això ha de ser bo per a les persones. Et dona una mica d’esperança ”

(B.B. dona 58 anys)

“ Crec que per a la nostra salut mental és bo creure en la lluita col·lectiva, voler modificar el que no agrada en benefici de la comunitat. De vegades, no obtenim el resultat que desitgem però t’én vas a dormir tranquil·la, pensant que has fet el que has pogut ”

(T.P. dona 67 anys)

“ Els carrers seran sempre nostres ”

(J.C. home 66 anys)

T.P. dona 67 anys

“ Volem recuperar l’espai públic. Hem d’ocupar els espais. Tenim dues alternatives: o marxem o ens apropiem del barri ”

(B.B. dona 58 anys)

“ Ens fa sentir bé. Estem ocupant un espai que creiem que és nostre ”

(T.P. dona 67 anys)

“ Ja n’hi ha un grup de suport “Resistim al Gòtic”. I d’altres com “Ciutat Vella no està en venda ”

(B.B. dona 58 anys)

“ Tenim un veïnat lluitador i intel·ligent. I l’esperança per sempre: “Hope for ever! ”

(M.N. dona 43 anys)

T.P, dona 67 anys

Es tracta de la categoria positiva identificada per les persones participants en el projecte.

La lluita veïnal es descriu com un factor protector, una medicina per a les veïnes i veïns del Gòtic. La lluita i l'activisme es perceben com una ajuda per a la salut mental de la població resident. El fet de trobar-se amb iguals, que reivindiquen els mateixos interessos i no sentir-se sol/a, ajuda, fa sentir-se bé i fa crear, de nou, xarxa veïnal. A la vegada, és el recurs amb el qual les persones participants en el projecte assenyalen poder incidir en la seva realitat social. És la motivació i l'esperança. Allò que les pròpies persones participants identifiquen com a "Resistim al Gòtic".

R.P, home 64 anys

R.P, home 64 anys

LAS CALLES
RUBADAS

RECOMANACIONS

Recomanacions per abordar els efectes de la turistificació del barri Gòtic sobre la salut de les seves veïnes i veïns

A continuació, s'enumera un llistat de recomanacions per abordar els efectes del fenomen de la turistificació del barri Gòtic sobre la salut de les seves veïnes i veïns. Aquest llistat ha estat elaborat pels dos grups participants al projecte: l'Associació de Veïns/es del Gòtic- La Negreta i el Casal de Gent Gran del Pati Llimona. La sessió on es van recollir les recomanacions va tenir lloc el 26 de setembre de 2018 al Centre Cívic Pati Llimona. Aquestes es van classificar per a cadascuna de les categories identificades com a resultats del projecte i algunes d'elles, poden ser transversals a més d'una categoria.

El deteriorament de la xarxa social

1. Mantenir les i els professionals de salut i serveis socials al barri
2. Potenciar la xarxa de salut al barri
3. Donar a conèixer els recursos i els equipaments del barri
4. Fomentar més treball comunitari
5. Recuperar equipaments del barri per al barri, com per exemple el Borsí
6. Promoure el comerç de barri i de proximitat

La pèrdua d'identitat

7. Organitzar el mercat alimentari tradicional a les places del barri
8. Impulsar un carnet de veïna/veí del barri, amb descomptes a tots els establiments
9. Aproximar el mercat alimentari (Boqueria) a la vida quotidiana dels veïns/es: flexibilitzar horaris, fer comandes a domicili, proporcionar sempre producte fresc de mercat, etc..)
10. Fomentar l'ocupació de qualitat al sector a fi d'evitar la pèrdua de llocs de treball. Ex: paradistes que han tancat a la Boqueria
11. Potenciar la cultura local (costums; serveis i comerços del barri...) davant de franquícies i modes estrangeres
12. Normativitzar la retolació de les botigues en els idiomes oficials del país

Canvis en els entorns

13. Aplicar l'ordenança de terrasses perquè les puguin gaudir els veïns/es
14. Establir normes reguladores per a tot tipus de trànsit rodat: turismes, bicicletes, segways, patinets, etc.)
15. Reforçar i potenciar el camí escolar al barri
16. Regular la presència d'alguns aparadors a pocs metres de distància de centres escolars. Ex: sex-shops del barri al camí escolar
17. Regular i establir normes per abordar el sensellarisme al barri
18. Construir més espais verds al barri: més parcs amb natura i espais de jocs per a tothom
19. Posar normativa per als establiments de restauració i oci a fi de limitar els consums al carrer

Contaminació

20. Aplicar les ordenances de civisme i fer les normes més facilitadores per a les veïnes i veïns del barri
21. Cobrar més impostos per atracament de creuers al port
22. Limitar els transports de gran tonatge pels carrers del Gòtic
23. Reduir la presència de cotxes als carrers del barri
24. Posar més papereres al barri

Canvis en els comerços i els serveis

25. Controlar les concessions de mercats
26. Recuperar els mercats alimentaris propers al barri per al veïnat, com la Boqueria o Santa Caterina
27. Implementar la venda de producte fresc a les places del barri amb presència dels propis pagesos i pageses, com per exemple a la plaça de la Gardunya
28. Regular l'apertura de nous establiments comercials al barri
29. Potenciar la creació de més cooperatives de consum responsable i de proximitat
30. Fomentar oficis tradicionals (tapisser, vidrier, sabater...) al barri
31. Limitar els permisos a l'establiment de botigues de *souvenirs*
32. Regular els lloguers dels comerços de primera necessitat i de proximitat

Especulació|Expulsió

33. Fer pressió perquè s'implementi la Llei Governamental de lloguer (àmbit estatal)
34. Revisar la llei de lloguers i proposar lloguers de llarga durada (de més de tres anys)
35. Prioritzar els lloguers de llarga durada a fi de protegir inquilines i inquilins estables
36. Vetllar perquè els preus dels habitatges no superin el 30% dels ingressos
37. Oferir més ajudes per a l'habitatge a persones en situació desfavorida
38. Demanar la personificació de l'Ajuntament com acusació particular, en cas de *mobbing* o pressió immobiliària
39. Regular el lloguer de pisos turístics: demanar informes, fer un registre de pisos, visibilitzar els pisos turístics legals amb plaques, etc. Impedir que proliferin més pisos turístics
40. Controlar l'economia submergida que provoquen cert tipus de negocis
41. Que la taxa turística de la ciutat reverteixi al barri: a més pressió turística, major percentatge invertit al barri afectat

Lluita veïnal

42. Sensibilitzar a veïns i veïnes i a les escoles del barri, exportant metodologies participatives com la del fotoveu
43. Crear més espais de trobada veïnal
44. Dissenyar una aplicació mòbil (App), pública i de barri, per a suport mutu
45. Denunciar la turistificació del barri i el seu impacte en la qualitat de vida als mitjans de comunicació

Fe d'erratas

M. Navarro, 43 años: "No avalo la idea de que Yellow Bakery sea motor de pérdida de identidad, sino un comercio de proximidad llevado por vecinos del barrio implicados en la vida de la comunidad".

M. Navarro, 43 años: "No avalo la recomendación nº 12".

PARTICIPANTS

ESPAI SOCIAL DEL GÒTIC LA NEGRETA

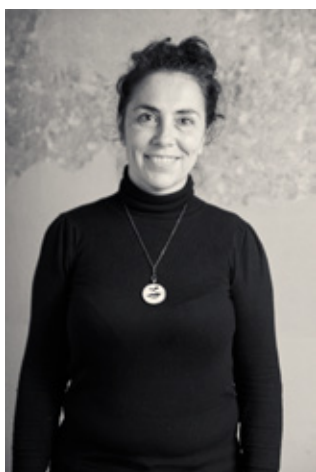
Elvira Álvarez Álvarez

Blanca Barbero del Pozo

Joan Crusellas Soler

Miryam Navarro Rupérez

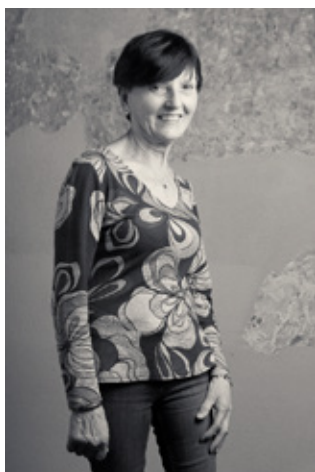
Rafael Partagàs López

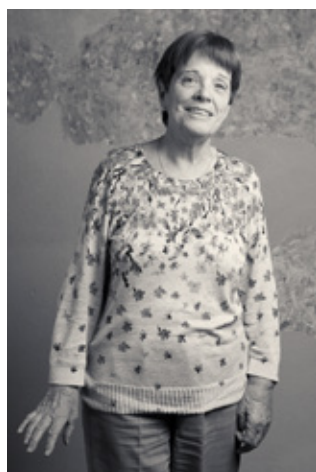
Teresa Picazo Marco

CASAL DE GENT GRAN PATI LLIMONA

Rosa Ma Borau Pintó

Montserrat Canals Verdú

Elvira González Guardia

Amelia González Santos

Miguel Moncho Duarte

Maria Pérez Morales

Toñi Valiente de Haro

AMB EL SUPORT DE:

Taula de Salut del Gòtic

Blanca Baigés
Ileana Benuzzi
Elena Bové
Mariona Buxadé
Rosa Garcia
Mercè Giner
Adrià Grau
Andreu Meixide
Anna Morancho
Teresa Picazo
Marta Ríos
Antònia Robles
Natàlia Sagarra
Laura Sala
Esther Sánchez
Elisa Vela
Ma Antònia Vilà

Taula d'Envelliment del Gòtic

Alba Maria Aranda
Mariona Buxadé
Elisa Vela
Rosa Garcia
Mercè Moral
Mercè Giner
Anabel Quiroga
Laura Sala
Natàlia Sagarra
Esther Sánchez

Equip Arxiu Fotogràfic Barri Gòtic

Ximena Chaperó
Felipe Garibello
Isabel Holgado
Antònia Robles

Equip Agència de Salut Pública de Barcelona

Catrina Clotas
Ferran Daban
Èlia Díez
Mario Martín
Andrés Peralta
Natàlia Sagarra
Esther Sánchez
Hugo Vásquez

Ajuntament de
Barcelona

